

Herinneringen zijn als bladeren die in de herfst van de bomen waaien

Wachtend op lijn 4, halte CS, raakte ik in gesprek met een heer die ook op de tram wachtte. Ik stond op de plek waar ik uit ervaring weet dat de tram hier precies stopt. De wachtende heer zegt tegen mij: "U moet hier gaan staan, daar stopt de tram precies." "Nee," zeg ik. "al bijna een eeuw lang wacht ik hier op de tram en kan altijd meteen instappen." "Wat," zegt hij, "bent u al honderd jaar, had ik niet gedacht !" Waarop ik: "Wat dan ? Tweehonderd jaar ?"

Wij moeten beide lachen. Dan zegt hij heel ernstig: "Bent u Baron?" Waarop ik, rustig en even ernstig, zeg: "Nee, ik ben Graaf !" Hij kijkt mij wat verwonderd aan. Op hetzelfde moment komt de tram aanrijden. De voordeur precies voor mijn neus. Ik check in en ga zitten. De betreffende heer komt ook binnen en vraagt of hij naast mij mag zitten, "want," zo zegt hij, "ik vind het zo leuk om met u te praten." "Wel," zeg ik "gaat u rustig zitten." En al keuvelend rijden wij door de stad, Damrak et cetera.

Wij bespraken de toestand in de wereld, hoe die veranderd diende te worden; over de hebzucht van de mensen; het geklaag enzovoorts. Dan vraagt hij mij: "Mag ik weten hoe u heet?" Ik zeg: "Waarom, ik vraag toch ook niet naar uw naam?" Dan zegt hij: "Bent u misschien Graaf van Byland ?" (Ik, Graaf van Byland, om te lachen. Overigens is naar mijn mening het geslacht Van Byland al lang uitgestorven) Ik mompel wat en laat hem in de waan. Mijn metgezel blijkt een ambtenaar te zijn van een ministerie in Den Haag. Hij blijft maar doorpraten, vertelt over zijn ervaringen;

merkt op dat Koning Willem Alexander en Koningin Maxima het goed doen; hij vindt het goed dat Prinses Beatrix de Bilderberg Conferentie heeft bijgewoond. Waarbij ik opmerk: "Wat voor nut heeft zo'n conferentie eigenlijk. Men komt met een stel resoluties; voorstellen; rapporten en zo meer. En al deze, met zorg gemaakte, documenten verdwijnen in een lade en geen mens kijkt er ooit meer naar." De ambtenaar beaamt het en zegt: "Ja, u hebt misschien gelijk, ik weet bijvoorbeeld van de Tweede Kamer, dat van de tweehonderd voorstellen er met minstens honderd niets wordt gedaan !"

En zo trammen wij al keuvelend verder. Bij de Ceintuurbaan aangekomen zegt hij: "Wat jammer, hier moet ik uitstappen. Ik had zo graag verder met u willen praten." De ambtenaar nam afscheid van de Graaf, ik liet hem maar in die waan want als hij straks thuiskomt is het natuurlijk veel interessanter om tegen zijn vrouw te zeggen: "In Amsterdam had ik een leuke ontmoeting met een Graaf en in de tram hebben wij heel lang en gezellig gebabbeld." Dat klinkt beter dan om te zeggen: "Ik zat naast een boerendagloner die over een grote fantasie beschikte." En dit laatste komt meer met de werkelijkheid overeen. Bij het afscheid dankte ik de ambtenaar voor zijn gezelschap en zijn onderhoudende verhalen en ik wenste hem een goede reis. Nogmaals blijkt het dat men niet ver van huis hoeft te gaan om merkwaardige ontmoetingen te mogen ervaren. Men dient er slechts voor OPEN te staan.

Wie, wat en waar

EsPion

Sinds 23 mei 2014. www.espion.amsterdam

Voorzitter:

Raymond Altman, 020 - 665 89 63
voorzitter@espion.amsterdam

Secretaris:

Alfred Vellekoop, 0294 – 45 01 50
secretaris@espion.amsterdam

Penningmeester:

Gerard Diependaal, 020 - 615 36 05
penningmeester@espion.amsterdam

Bestuurslid algemeen:

Marcel Kusse, 020 – 690 25 00
bestuur@espion.amsterdam

Bestuurslid algemeen:

Willem Alpherts, 020 – 470 03 92
bestuur@espion.amsterdam

Wedstrijdleider extern:

Henk Enserink, 030 - 666 40 24
extern@espion.amsterdam

Wedstrijdleider intern:

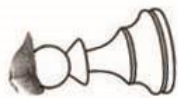
Harrie Boom, 0636 - 00 39 42
Afmelden tot uiterlijk 18:00 uur
intern@espion.amsterdam

Website

Mick Vaassen, 0629 – 56 63 81
webmaster@espion.amsterdam

Redactie

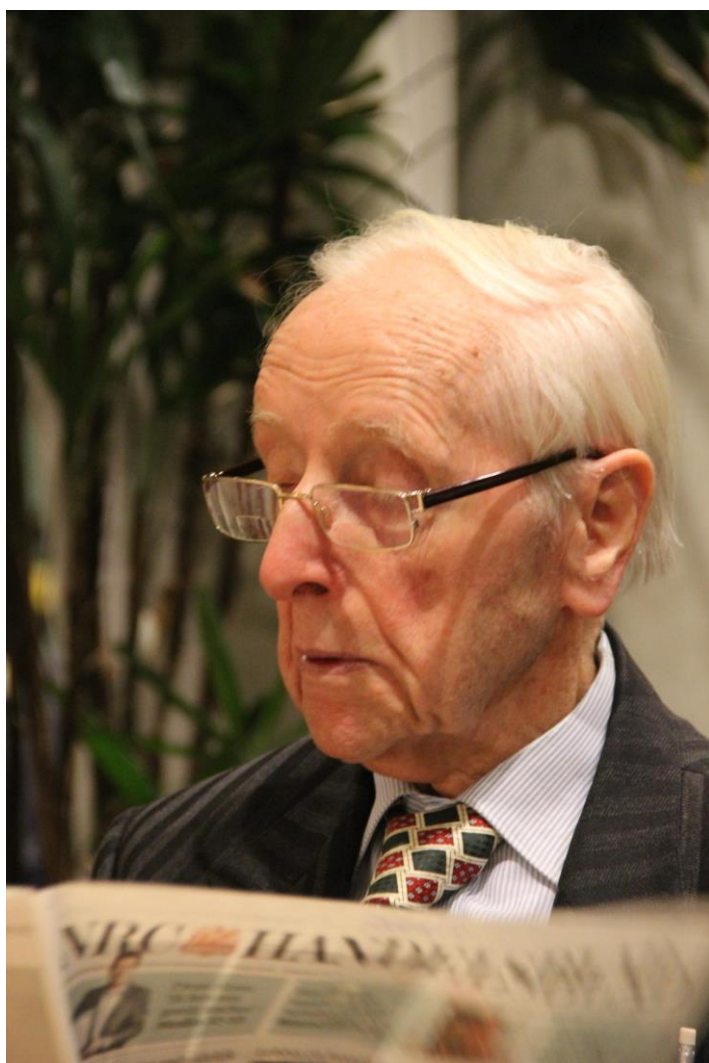
Materiaal (liefst als Word-bestand)
redactie@espion.amsterdam

Augustus 2016. Tweede jaar.

Blad zonder naam

Periodiek van schaakvereniging EsPion

IN MEMORIAM BERT RIETVELD

* 1 februari 1917 - † 22 juli 2016

Op 22 juli 2016 begon voor mij het Tweede Bertloze Tijdperk. Het zal nog een tijd wennen zijn, dat nieuwe tijdperk, niet alleen voor mij, ook voor andere EsPionezen. Ik heb het al twee mensen horen zeggen, ieder op een iets andere wijze: “Nu is er niemand meer die me Jonge Vriend noemt...”

Mijn Eerste Bertloze Tijdperk duurde ruim dertig jaar. Het eindigde in de zomer van 1979, want toen deed ik mijn intrede in de R.-K. Schaakvereniging ‘De Pion’. Zoals dat gebruik was in die dagen, kreeg je in de officiële eerste partij een test-tegenstander toegewezen, een zekere “heer L. Rietveld”. Daar speelde je een soort test-match tegen, waarbij je qua sterkte werd ingeschat. Als je snel verloor, hoorde je tot de beginners, had je het langer volgehouden dan was je een middenmoter. Won je, dan was een tweede test nodig, tegen een sterker geachte schaker. Van onze eerste partij herinner ik me niet veel meer, van mijn tegenstander des te meer, ook van die eerste avond. In de 37 jaren dat voor ons beiden de schaakavond bijna heilig was, hebben we vele malen de degens gekruist. Kort nadat zo’n partij was afgelopen, deden we nog een tweede pot en een derde, een vierde, een... En steeds meer kwamen we daarna in gesprek, steeds persoonlijker.

Missen zal ik hem. Over hem praten zal ik. En ik zal de anekdotes over Bert vertellen met het respect dat hij verdient, heeft verdiend door te leven zoals hij leefde. In zijn spreken toonde Bert zich gelovig, én kritisch. Met oordelen, meestal heldere, overtuigende oordelen. Maar nooit, nee nooit vóóroordelen, want bij alle meningen die ik hem heb horen verkondigen, zat er nooit een opinie die hij niet zelf, diepgaand, had geproefd, gevormd en opnieuw geformuleerd. Soms was de toon wat badinerend, soms een héél klein beetje belerend. Of wat schalks. Net zoals zijn pet stond, of zijn stemming van de avond was.

Al schrijvende merk ik dat ik dingen verzwijg, dingen die alleen Bert en mij aangaan, die niet passen in de anekdotische sfeer. Misschien dat u me die verzwegen ervaringen met Bert nog een keer kan ontfutselen, aan de bar. Op een ingetogen moment. Maar ik denk dat ik ze liever voor mezelf houd.

Wat ik wel met u kan delen is de opvallende dankbaarheid die Bert toonde voor al het goede dat hem in het leven ‘overkwam’. Ik zet dat ‘overkwam’ tussen aanhalingstekens, omdat de richtingbepalende situaties waarin Bert in zijn leven belandde door hemzelf vaak als toeval werden omschreven, maar ik proefde er vooral de bewuste keuze in die hij dan maakte. In het grote interview dat Boor Fekkes met hem in 2005 had, verwoordde Bert het als volgt: *“Ja, het leven, heb ik altijd gezegd, hangt van toevalligheden aan elkaar. Alleen je moet het toeval wel de gelegenheid geven om bij je te komen, hè. Als je nergens voor openstaat, komt er ook niets.”*

Bert overkwam dus eigenlijk nooit iets, hij koos voor de richting die zijn leven nam en was dankbaar voor al het goede dat op zijn pad kwam. Op de eerste plaats dankbaarheid voor het leven met zijn vrouw Tootje. Op een voetstuk. Dankbaar ook voor zijn zoon Toni, waar Bert met warmte en gepaste trots over sprak. Maar ook dankbaar voor kleinere dingen, zoals de door zijn tegenstander geoffreerde bessensjenever, in de tijd dat hij daar nog één per avond van durfde te genieten. Een tweede had hij misschien nog wel gelust, maar ja... Hij moest daarna nog met de auto naar huis. Bert nam gewoon zijn verantwoordelijkheid. Altijd. Ook toen er tijdens een jaarvergadering werd gediscussieerd over een gulden contributieverhoging... Het debat duurde Bert wat lang. Dus stelde hij voor de contributie met twee gulden te verhogen, daar dit toch in het niet viel tegen de gemiddelde consumptierekening van de meeste leden. Discussie gesloten.

Tja, er zijn nog veel meer anekdotes. Hier nog slechts eentje, omdat het tegelijk iets weergeeft van Berts optimisme en van zijn vermogen om met mildheid te reageren. Het was in de tijd dat Berts vriend Kees Besselink, voorzitter van de vereniging en eigenaar van een herenmodezaak in de Beethovenstraat, ter gelegenheid van de jaarlijkse wijnwedstrijden een kostuum placht te verloten. Aan het begin van de avond stootte iemand per ongeluk een glas chocomel om. In het kruis van Bert Rietveld. Er volgde gestamelde excuses. Bert nam de spanning weg: *“Ach dat geeft niets, jonge vriend, want ik win straks toch een nieuw kostuum.”* En, verdorie, dat kwam nog uit ook.

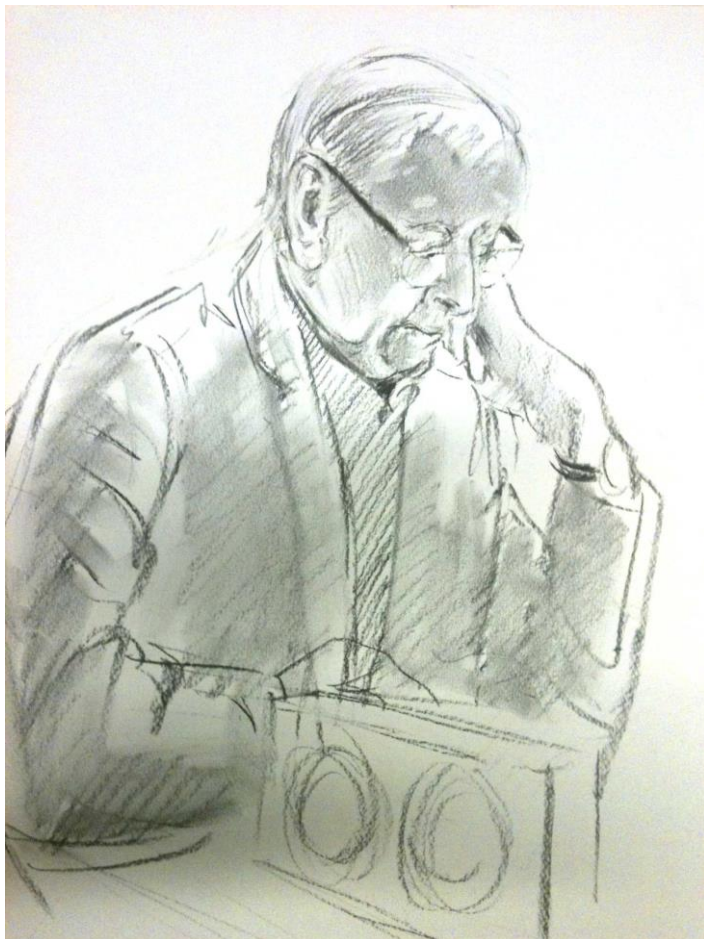
Aan het eind van het eerder genoemde interview met Boor Fekkes gaat het over de dood. Bert geeft daar aan dat hij niet zo zeker is over het bestaan van een hemel en een hel. *“Maar ik denk er vaak over... hoe zou dat zijn als ik ga sterven. Zal ik angstig zijn? ... Ik weet het niet... Hemel, ik weet het niet... Ik hoop wel dat er iets zal zijn. Voor al die ontrechten. Het zou toch pijnlijk zijn als mensen als Hitler en Goebels hetzelfde te wachten zou staan als een Moeder Theresa. Mijn gevoel voor rechtvaardigheid verzet zich daartegen.”*

Ik ben heiden en geloof niet in een hemel, maar voor Bert hoop ik vurig dat ik ongelijk heb en dat de hemel uit 64 zwart-witte velden bestaat. En dat hij daar op het voor hem gereserveerde veld e1 zijn Tootje ter linkerkant op d1 vindt.

tom kooij

Kees Besselink en Bert Rietveld, twee oude vrienden

Dagboek, Vredeskerk Amsterdam 29 juli 2016,

Lang geleden dat ik in een kerkbank zat. Het is er een van baksteen, Amsterdamse School, lelijk van buiten, maar wel groot. Veel te groot voor de schaarse gelovigen die hier nog komen. Ik vrees dat de overledenen de meerderheid vormen. Vandaag ben ik hier door de stromende regen met tram 3 naar toegekomen, daarom heb ik ook geen bloemen bij me. Ik ben hier om afscheid te nemen van Bert Rietveld, 99 jaar, hij noemde mij nog jongedame. Voorlopig zit ik alleen.

Later na de kerkdienst spreek ik Josephus Jitta aan, de man waarmee Bert zo vaak gereisd had door Europa, altijd met de trein en een schaakbord. Op een keer stopte de trein van Den Bosch naar Amsterdam ergens tussenin. De passagiers werden verzocht uit te stappen. Maar, zegt Josephus Jitta: “we zaten juist in een bijzonder spannende stelling, ik heb toen maar het bord opgepakt en als een ober boven mijn hoofd en dat van de reizigers gedragen, tot we een plek vonden om de partij uit te spelen.”

En dan noemde hij hem als de man die een autoriteit was geworden in verloren gegane aandelen. Ik voegde er aan toe, dat Bert de laatste partij tegen mij had gewonnen. Hij was daar zeer mee ingenomen en verliet op slag het schaaklokaal. Voorgoed, dat hij rust in vrede.

Jos Kraay